

פרפראות בפרשת השביע ובהלכה: בהר זבולון ע"י יהודה זבולון הלוי קליפניק בעל פרדס יהודה

~ההבדל בפסוקי התוכחות~

בפרשתנו אנו מוצאים דיוק נפלא בהבדל בין שני התוכחות: בפרשת בהר מסיים (כו מו) עם הפסוק אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרָה אֲשֶׁר נָתַן ה' בֵּינוּ וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינִי בְיַד מֹשֶׁה: וזה עדיין חלק מפרשת התוכחה, ומוזכר שמו של משה רבינו ע"ה, ואילו בפרשת התוכחה בפרשת מסיימים בפרשת התוכחה, וְהַתּוֹכְחָתָם שֶׁם לְאִיבֹד לְעִבְרִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאִין קָנָה: ומיד לאחר מכן מתחיל פיסקא חדשה, (כח טט) אֵלֶּה דְבָרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר עָוָה ה' אֶת־מֹשֶׁה לְכַרְתֹּת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מוֹאָב וְגו': ואילו בתוך פסוקי התוכחה אינו מוזכר שמו של משה רבינו ע"ה, וזה הוא פלא, על החילוק שביניהם? והנה בפרשת בהר בענין התוכחה, מוזכרים האבות הקדושים כמו שכתוב, (פסוק מב) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי וְיִעְקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם וְאָזְכֵר וְהָאֶרֶץ אֲזָכֵר: והילכך פשוט שמכיון שמוזכרים האבות הקדושים אזי אין בכך פגם מה שמוזכר גם שמו של משה רבינו ע"ה, אבל בפ' כי תבא מכיון שאין מוזכר שמם של האבות הקדושים, אם כן יכול להיות פגם אם יוזכר רק שמו של משה רבינו ע"ה, והילכך הזכירה התורה הק' שמו רק אחרי פרשת התוכחה, ודו"ק (קדשי מוכח הר' מנחם זאב קליין שו"ב ז"ל)

~ דרוש בפרקי אבות פרק ח' ~

~כי אתה תשלם לאיש כמעשהו~

במשנה שבעה מיני פְּרַעְנִיּוֹת בְּאִין לְעוֹלָם עַל שְׁבַעַה גּוֹפֵי עֲבָרָה: (פ"ה מ"ח) להבין על פי הדרוש מהו שְׁבַעַה מִינֵי פְּרַעְנִיּוֹת, וכן מדוע נקט התנא לשון פְּרַעְנִיּוֹת ולא לשון של עונשיו? והנה השל"ה הק' מבאר הפסוק (תהלים סב יג) וְלֶךְ ה' חֶסֶד כִּי אֶתָּה תִשְׁלַם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ: שמידת הקב"ה בשעה שצריך להעניש אחד מבני ישראל, אזי מענישו מידה כנגד מידה, כענין אותו החטא שחטא בו, וזהו טובה גדולה, כי בכך זוכה האדם ויכול לעשות חשבון הנפש אמיתי, כי יכול לדעת עבור מה בא לו הצער והעונש, וזה הפירוש בפסוק "כְּמַעֲשָׂהוּ" ע"כ. ואפשר לפרש כן גם בדברי הגמרא (ברכות דף ז ע"ב) שהקשה: דמצינו אצל דוד המלך ע"ה, שאמר, (תהלים ג א) מְזֻמֹּר לְדָוִד בְּכַרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבָשָׁלוֹם בְּנֹו. והקשה הגמ' מְזֻמֹּר לְדָוִד, קִינָה מִיְבֻעֵי לֵיָהּ, והיינו מכיון דבורח הוא מבנו, שרוצה להזיקו, אז לכאורה היה צריך לומר, קִינָה בְּמָקוֹם מְזֻמֹּר, אלא דמצינו שנתן הנביא אמר לו, הֲנֵנִי מְקִיָּם עֲלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתְךָ: דהיינו שאחד מבני ביתך יקום עליך ויזיק לך, אזי פחד דוד המלך ע"ה, מכיון דשמא יהיה עבד שימרוד או ממזר חס ושלום, והם לא יהיה להם רחמנות עליו כלל, וחשש מה יהיה בסופו, אך כשראה שזה בנו אבשלום, שבכל זאת יש לו רחמנות אליו, ולא ירדוף אותו עד השיגו, אמר מְזֻמֹּר לְדָוִד ע"כ דברי הגמ'. והקשו במפרשים (מהרש"א יעב"ץ וכו') דעל כל פנים מכיון שבנו יוצא חלציו ורדפו היה צריך להיות לו צער גדול, מעצם הרדיפה, ואגם שזה קצת פחות מאשר עבד המורד בו, אך עדיין צער גדול איכא, בזה שבנו הוא הרודפו, והאיך היה יכול לומר מְזֻמֹּר? והנה הגה"ק ר' יהונתן אייבשיץ זצוק"ל מבאר בזה (יערות דבש ח"א י"א טבת תק"ז

וכן באהבת יהונתן פ' עקב) יסוד עצום, והוא אשר יש ב' סוגי יסורין, אחד הוא יסורין הבאים לטובתו של האדם, והאדם רואה במו עיניו שהם לטובתו, ואחד הוא יסורין מעל הטבע בבחינת הסתר פנים, והנפקא מינה בזה, שהיסורין הבאים לאדם מתוך הכרה וידיעה הרי זה סימן שלטובתו הם, ונמחלים עוונותיו וכדומה, אבל היסורין הבאים של האדם מעל הטבע בבחינת הסתר אינו בהכרח שזה לטובתו, והילכך כאן אצל דוד המלך ע"ה, כאשר ראה שבנו הוא הרודפו, ויסוריו הם בגדר הטבע, הבין שזהו לטובתו, והילכך אמר מְזֻמֹּר לְדָוִד, אבל אם חס וחלילה היה יסורין מאחד מעבדיו או ממזר, רח"ל, אזי היה יכול להיות שזה יסורין של הסתר פנים עכ"ד. ולפי"ז מובן מאוד דברי השל"ה הק': דהאיך ידע האדם אם יסוריו לטובתו או לא, על זה אמר דאם זה בבחינת מידה כנגד מידה, זה ההוכחה שהיסורים לטובתו הם, ומרמזים לו מן השמים, מה שצריך לתקן, וזהו הפירוש בפסוק "כְּמַעֲשָׂהוּ", אבל אם באים אליו יסורין שאינם מידה כנגד מידה והיינו כעין החטא, הרי זה בבחינת הסתר פנים, וכמו שמצינו בפסוק: (דברים לא יז) וְהִסְתַּרְתִּי פְּנֵי מַחֵם וְהָיָה לְאֵבֶל וּמְצָאָהוּ רְעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת. ע"כ, ולפי הנ"ל מובן דברי התנא שְׁבַעַה "מִינֵי" פְּרַעְנִיּוֹת, דהלשון פְּרַעְנִיּוֹת הכוונה הוא כעין פירעון לעוונות, שהקב"ה נותן עונש מידה כנגד מידה וזהו לטובת האדם עבור פירעון כנ"ל, ולכל חטא יש פירעון אחר, וזהו הביאור במשנה על שְׁבַעַה גּוֹפֵי עֲבָרָה, והכל הוא לטובת האדם, בבחינת תְּשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ, והמספר שְׁבַעַה, הוא רק כעין רמז על ריבוי סוגי הפירעונות, והכל מובן, (אמרי יהודה הגה"ק ר' יהודה סג"ל ראזנער זצוק"ל מסעקלהיד)

~ כפילות לשון אַרְךָ אָפִים ~

במשנה ב' עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מְאָדָּם וְעַד נֹחַ לְהוֹדִיעַ כְּמָה אַרְךָ אָפִים לְפָנָיו שְׁכָל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבָאִין עַד שֶׁהִבִּיא עֲלֵיהֶם אֶת מִי הַמַּבּוּל. עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מִנֵּחַ וְעַד אַבְרָהָם לְהוֹדִיעַ כְּמָה אַרְךָ אָפִים לְפָנָיו שְׁכָל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבָאִין עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם וְקָבַל שָׂכָר בָּלָם: ולכאורה צריך לבאר ענין אַרְךָ אָפִים המוזכר כאן ב' פעמים, דאם ענין אחד הם היה יכול להזכירם רק פעם אחד, ואם יש חילוק בענינים צריך לבאר הענין בזה, והנה בספה"ק קדושת לוי בפרשת נח מצינו שכתב, דעד אברהם אבינו ע"ה, היו מענישים מן השמיים רק האומות שחטאו נגד השי"ת, אבל מזמן אברהם אבינו העברי ע"ה, הענישו מן השמיים מי שפגע בבני ישראל, [וה"ל משגולד אברהם לא ענש הקב"ה לאומה רק את האומה אשר הם עושים רעה לזרעו אבל מה שעושים נגד ה' הוא שומר להם להפרע מהן לעתיד לבוא ולא כן קודם שגולד אברהם שענש הקדוש ברוך הוא לדור המבול דודו הפלגה על שהכעיסו נגד רצונו אבל משבא אברהם ענש את האומה הזאת שמצירים את זרע אברהם עכ"ל] ולפי"ז מובן החלק הראשון של המשנה מְאָדָּם וְעַד נֹחַ, הוא ענין אחד של אַרְךָ אָפִים: והיינו שְׁכָל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבָאִין והכוונה מכיון שהכעיסו את השי"ת ואז שֶׁהִבִּיא עֲלֵיהֶם אֶת מִי הַמַּבּוּל, ונפרע מהם מיד, אבל מזמן אברהם אבינו ע"ה, הרי שמידת אַרְךָ אָפִים היה שונה, שְׁכָל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבָאִין שכל

הגליון מוקדש לעי"נ הבחור החשוב יוחנן ע"ה בן יחזקאל בנימין רובי נ"י י" סיון תשע"ט וטוב שם טוב pardesyehuda1@gmail.com לקבלת הגליון

פ' בהר זבולון גליון 40 גם רשימת ספרים עתיקים ומכתבים משמן טוב! נמצא אצלנו למכירה מטבעות לפדיון הבן ופדיון נפש

זמן שהכעיסו אותו, לא נפרע מהם מיד שְׂבָא אֶבְרָהָם וְקָבַל שָׂכָר בְּלִם, דהיינו שמזמן אברהם אבינו ע"ה לא נפרעו להם מיד, על עוונם, רק אברהם אבינו ע"ה היה מקבל שכר, וזה היה הבחינה אז

של אַרְךָ אַפִּים, שהשי"ת המתין להם עם הפרעון לעתיד לבוא, והילכך מובן כפילות הלשון אַרְךָ אַפִּים, קודם אברהם אבינו ע"ה ואחרי אברהם אבינו ע"ה, (אבות על בנים הגה"ק ר' שאול בראך זצוק"ל)

מודר תעובדות

**** ב' תצדיקים מתכוונים לטובת תחסיד ****

ריחיים, וכאשר ראה תחסיד המכתב, התמרמר מאוד, לא עברו ימים רבים ואותו תחסיד שמע שהרבי מקאצק בנמצא בקרבתו, ויחליט לנסוע להרה"ק מקאצק זיע"א, וישפוך את נפשו לפניו, ויען הרה"ק מקאצק זיע"א, לאותו תחסיד, דעתי אינו כן, אלא תסכים להעלאה שמבקש הפריץ והשי"ת יהיה בעורך, שתצליח בכל מעשי ידיך, תחסיד בשמעו זאת ולנוכח מצבו שמח שמחה גדולה, שיכול להמשיך בהשכירות, ושלח מברק מיד להפריץ, שברעתו לשלם את העלאה שמבקש, כמובן שהפריץ תסכים, ואף תתמו על שטר שכירות חדש לזמן ארוך, ונשאר תחסיד בהבית ריחיים,

ויהי היום אחרי כמה ימים נכנסה זוגתו של השוכר לבית הריחיים של בעלה, ויהי בעת היותה שם, תקף אותה חולשה גדולה ביריה ורגליה, ונפלה בחלישות גדולה, עד שהיו צריכים לסחבה לביתה, והיתה כמה ימים בחלישות גדולה, כאשר ראה תחסיד כך, נסע מיד ללענטשנא זיע"א, להרה"ק רבי שלמה לייב זיע"א, והנה מה נדהם לראות שהגבאים תסמו לפניו תכניסה להרבי בהוראת הרבי זיע"א, ואז הבין תחסיד שזהו קפידא של הרבי על שלא שמע בקולו, ואף כאשר סיפר להגבאים שהרבי מקאצק זיע"א אמר לו לעשות כן, לא עזר בעדו כלום ולא נתנו לו להיכנס,

בצר לו הלך מיד שוב להרה"ק רבי מנחם מנדל מקאצק זיע"א, ותינה לפניו צערו, ואז התבונן הרה"ק מקאצק זיע"א, אשר כביכול עקב עצה שלו, נחלתה זוגתו של שוכר בית הריחיים, ואז ביקש מהשי"ת עצה עבור החולנית, וכאשר הרגיש שתפילתו התקבלה אמר לתחסיד "אנא ה' הושיעה נא", השי"ת ישלח לה רפואה וישועה וסע לביתך לשלום, וכך הווה שזוגתו התחזקה אט אט וחזרה לבריאותה כמקודם,

ואז הוסיף הרה"ק מקאצק להרה"ק משינאווא זיע"א, הנני יודע שאולי יהיה קצת קפידא מהרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זיע"א, עלי, כאשר הרבי מלענטשנא ראה שיכול לצאת נזק מהבית ריחיים הזה, עבור אם הבית, אז לא רצה שימשיך בהשכירות, והיה סובר שבריאות אם הבית קודם להכל, אבל אנוכי סברתי שתינוך הילדים והתמיכה בהם חשוב יותר מבריאותה, ואחרי שכבר נשאר בהשכירות כעצתי, פעלתי עבורו ישועה בעניני רפואה, ובכך ראו בחוש האיך כל אחד מן הצדיקים התכוון בעצתו, אך ורק לטובת חסידו, זכות כל הצדיקים יגן עלינו במהרה בימינו אמן.

בספר "תנא דבי אליהו" עם הפירוש תחסיד המפורסם "דמתים צופים" שחיבר הרה"ק מוהר"ר שמואל זלה"ה משינאווא שהיה אב"ד בעיירות וולאדווי, בראך, שעדליץ, לאוויטש, ובסוף ימיו אב"ד נאשעלסק, הרה"ק ר' שמואל זיע"א, הסתופף בצל שבעה צדיקים מפורסמים: הרה"ק ר' יעקב יצחק הלוי החוזה הק' מלובלין, הרה"ק ר' יעקב יצחק המכונה היהודי הק' מפרשיסחא, הרה"ק ר' שמחה בונם מפרשיסחא, הרה"ק ר' מנחם מענדל הרבי מקאצק, הרה"ק ר' שלמה יהודה ליב מלענטשנע, הרה"ק ר' יצחק מאיר הרבי מגור בעל חידושי הרי"ם, והרה"ק ר' יצחק מענשכין זיע"א, ומביא בשמם מרגליות נפלאים.

ושם מובא הסיפור דלהלן: כאשר היה הרה"ק רבי שמואל משינאווא זיע"א, רב בעיירה וואלדאווי, וזה ומורו ורבו הרה"ק רבי מנחם מנדל מקאצק זיע"א, בא לשבות שם בשבת חזון, ובאותו השבת סיפר לו הרה"ק מקאצק זיע"א, מעשה שברדידה הוי עובדא, אשר בעיירה אחת בין קאצק ללענטשנא, היה גר תחסיד אחד מחסידיו הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זיע"א, אותו תחסיד היה שוכר מהפריץ בית ריחיים, והיה פרנסתו מצויה בשפע רב, ואף וזה לבנין תלמידי חכמים מופלגים, כאשר החניוך באותו העיירה היתה מן המובחרות, ואף הסוחר עצמו היה תלמיד חכם ובר אוריין,

יום אחד קיבל תחסיד מברק מהפריץ, ובו מודיעו הפריץ שברעתו להעלות שכר החכירה של הבית ריחיים, ואם אין בדעתו לשלם העלאה, הרי מוזמן הוא לפנות הבית ריחיים למשכיר חדש, אותו תחסיד קיבל הידיעה כרעם ביום בהיר, והחליט מיד לנסוע להרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זיע"א, וישפוך לפניו את כל נוסח המברק, ויבקש על נפשות ביתו, אשר ב"ה, וזכה לתמוך בהם ובזכות זה יושבים ועוסקים בתורה כדבעי, וכעת אם יצטרך להעלאות השכירות לא יוכל לתמוך בבניו על עסקם בתורה, ויען הרה"ק מלענטשנא זיע"א אליו, ויאמר שיכתוב מברק להפריץ שאין בדעתו לשלם העלאה כלל וכלל, ואם מתעקש הוא על העלאה, הרי שיעזוב הבית ריחיים, ולא ישלם הוספה כלל ועיקר, תחסיד בשמעו דברים מפורשים יוצאים מפי הצדיק, חזר לביתו וכתב המכתב בחוזק להפריץ,

והנה לא עברו כמה שבועות וקיבל מברק חדש מהפריץ, שאינו מסכים כלל ועיקר, ולא יתן לו להמשיך השכירות, תחסיד בראותו המכתב השני, נסע שוב ללענטשנא להרה"ק רבי שלמה לייב זיע"א, ויספר כל הקורות איתו, ודברי הפריץ, ויען הרה"ק מלענטשנא זיע"א אליו, כנוסח ראשון, שיכתוב להפריץ שאין בדעתו לשלם העלאה כלל ועיקר, והנה לא ארכו ימים רבים, והגיע מברק מהפריץ שעוד מעט צריך לפנות עצמו מהבית

הוציא לאור ע"י "עולם הספרים" מרכז העולמי לספרים שאינם בנמצא ולספרים עתיקים וכתבי יד צו פארקויפן - א שיינע מתנה

טור א"ח ווילנא תר"ם חתימות והנהות רבני טשענגער, עת לעשות ר' הילל קאלאמייא שמירה וסגולה, ספר שו"ת יד יוסף תרל"ד הרה"ג ר' יוסף יואל דייטש הגהות כת"י א חתימה הרה"ג ר' יעקב דובער הלוי הורוויץ \$800 ספר קן מפורשת עם נחלת צבי דפוס ראשון הנודע לסגולה למלא כל הבקשות, מכתב הראגאטשאבער עבור תחנון, סעט מחזורים זיטאמיר אשכנז, שו"ת מים חיים זיטאמיר, ספר דברי יהושע מאניסטריטש דפוס ראשון בארדיטשוב, גם ספר עם הקדשת האדמו"ר ממאניסטריטש מכתב הרה"ק מהוסיאטין, תיקון ליל שבועות דפוס סלאוויטא, קוויטל שכתב החזון איש על אחורי מכתב שנשלחו לו, 4403 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA until further notice סידור דרך החיים זיטאמיר מצב יפה, שו"ע אורח חיים ג"ח דפוס זיטאמיר מצב מפורא, call 718 - 438 - 8414 or email seforim@gmail.com, WWW.SEFORIMWORLD.COM to order or to pick up orders

הגליון מוקדש לעי"נ הבחור החשוב יוחנן ע"ה בן יחזקאל בנימין רובי נ"י י' סיון תשע"ט וטוב שם טוב pardesyehuda1@gmail.com לקבלת הגליון פ' ביהר ביהקתי גליון 40 גם רשימת ספרים עתיקים ומכתבים משמן טוב! נמצא אצלינו למכירה מטבעות לפדיון הבן ופדיון נפש